

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Odklonilno ločeno mnenje sodnika dr. Ribičiča

V tem ločenem mnenju kratko pojasnujem, zakaj nisem mogel glasovati za Odločbo, s katero je Ustavno sodišče razveljavilo ureditev, na podlagi katere dobiva Kobilarna Lipica pomembna sredstva za svoj razvoj tudi neposredno iz koncesijske dajatve, ki jo plačuje igralnica Casino Portorož, enota Lipica. Priznam, da je ureditev, ki se nanaša na Kobilarno Lipica, drugačna od ureditve, ki na sploh velja za delitev koncesijskih dajatev igralnic (v drugih delih Slovenije). Toda tudi pomen, položaj, vloga in problemi, s katerimi se srečuje Kobilarna Lipica, so tako posebni, da opravičujejo uporabo posebne ureditve. Priznam tudi, da je ta ureditev daleč od idealne (med drugim bi bilo smiselno, da je v zakonu določen najvišji delež koncesije, ki ga lahko vlada nameni za Kobilarno Lipica in način sodelovanja občin pri sestavljanju programov, ki so temelj financiranja), vendar ima svojo logiko in utemeljitev in je ni mogoče šteti za ureditev, ki bi omogočala "arbitrarno ravnanje izvršilne oblasti" na račun prizadetih občin.

Po mojem mnenju izhaja sporna zakonska ureditev od pravilnega izhodišča, da Kobilarna Lipica ni samo "spomenik, izjemnega pomena za Republiko Slovenijo", ampak je istočasno spomenik, ki je najmanj enakega pomena tudi za občine, ki sestavljajo turistično območje, na katerem deluje Kobilarna Lipica. Zame, ki v sporih med lokalnimi skupnostmi in državo s posebno pozornostjo in naklonjenostjo obravnavam položaj šibkejšega, torej občin, je nesprejemljivo, da bi občine iz svojih sebičnih proračunskih interesov izpodbijale ureditev, od katere sta odločilno odvisna položaj in razvoj zanje tako pomembnega objekta, kot je Kobilarna Lipica. Od spora med občinami in državo v tem primeru tretji, najšibkejši člen, Kobilarna Lipica, nima dobička. Ima izgubo, potencialno lahko celo škodo, ki bo usodno zavrla njene razvojne načrte (grozi celo zaustavitev že začelih investicijskih vlaganj), če že ne vsakodnevnega delovanja.

Poseben absurd je, da občine, ki sestavljajo turistično območje, s svojo zahtevo ogrožajo Kobilarno Lipica, kot enega ključnih turističnih objektov na svojem območju, oziroma njen razvoj.

Morda samo po sebi ne bi bilo nič narobe z logiko, da se hočejo prizadete občine izenačiti z vsemi drugimi slovenskimi občinami, ki so deležne sredstev iz igralnic, ki delujejo na njihovem območju. Toda v konkretnem primeru to pomeni, da odškrnejo sredstva, nujno potrebna za razvoj Kobilarne Lipica, kot organizacije, ki zaposluje okrog 180 ljudi, ki živijo na območju teh istih občin. Toliko večji je ta absurd, če upoštevamo, da igralnice (in pred njo hotela) v Lipici sploh ne bi bilo in da tudi Lipica in celotno turistično območje treh občin ne bi izgledalo tako, kot izgleda, če ne bi bilo na njem Kobilarne Lipica. Če prav razumem stališče občin, gre za to, da hočejo dobiti celotna sredstva iz koncesije, ki jo plačuje igralnica z njihovega območja, za takšne objekte, kakršen je Kobilarna Lipica, pa naj skrbi Republika Slovenija kot država, ne glede na to, kje se nahajajo. Logika, ki izhaja iz veljavne zakonske ureditve, ki jo Ustavno sodišče razveljavlja, se mi zdi mnogo bolj prepričljiva, ker izhaja iz soodgovornosti države in občin za razvoj Kobilarne Lipica. Tudi način financiranja me prepriča: sredstva, ki jih ustvari igralnica se neposredno uporabijo za razvoj Kobilarne Lipica, ki ni samo krajevno v neposredni bližini igralnice, ampak je z njo usodno povezana. Zbiranje teh sredstev v državnem in občinskih proračunih, da bi se potem morda (pretežno ali deloma) uporabila za potrebe razvoja Kobilarne, se mi zdi nevaren ovinek, ki na učinkovitost uporabe sredstev praviloma vpliva negativno.

Logika, o kateri govorim (vse, kar prinaša denar je naše, tisto, kar ga odnaša, pa je skrb države) se do neke mere kaže tudi pri delitvi sredstev, zbranih za parkiranje na območju Kobilarne. Če pustimo ob strani, da uporabniki parkirnine ne plačujejo, ampak jo namesto njih plača igralnica, je zanimivo, da polovico tako zbrane parkirnine Kobilarna Lipica odvaja občini, na območju katere deluje. S tem seveda ni nič narobe, ker izraža medsebojno povezanost in soodvisnost igralnice, kobilarne in občine, na območju katere delujeta. Narobe je le to, da ista logika soodgovornosti ni sprejemljiva za občine, ki

sestavljajo skupno turistično območje, ko gre za pomoč pri razvoju Kobilarne Lipica. Opuščanje soodgovornosti občin za razvoj Kobilarne Lipica je nevarno tudi zato, ker bi lahko spodbudilo trend centralizacije sredstev v državnem proračunu v nasprotju z načeli decentralizacije in subsidiarnosti in v nasprotju s sodobnimi tokovi pri razvoju odnosov med državo in lokalnimi skupnostmi.

Priznam, da bi bil v večji zagati, če bi način financiranja Kobilarne Lipica izpodbijale namesto občin invalidske in športne organizacije, ki se jim zaradi njega, prav tako kot občinam in državi, zmanjšuje delež sredstev, čeprav gre za financiranje organizacije, ki nima neposredne zveze z razvojem športa in še posebej ne s potrebami invalidov. V letih, odkar takšno financiranje razvoja Kobilarne Lipica poteka (1996-2002) te organizacije niso sprožile postopka za njegovo razveljavitev.

Ali je s tega vidika pretirana trditev, da kažejo invalidske in športne organizacije večje razumevanje in skrb za razvoj Kobilarne Lipica od občin, na območju katerih kobilarna deluje in katerih prebivalci so v kobilarni zaposleni?

Seveda se strinjam z načelom, da izvršilna oblast ne sme arbitrarno odločati o tem, koliko sredstev bodo dobile za svoje delovanje in razvoj lokalne skupnosti, kar se zdi nosilni element obrazložitve Odločbe Ustavnega sodišča. Vendar je po mojem mnenju pretirana in neresnična ocena iz Odločbe o tem, da vlada lahko arbitrarno odloča o sredstvih, ki bodo vsakoletno namenjena Kobilarni Lipica. Zakaj? Zato, ker je višina odvisna od finančno ovrednotenega programa, ki ga potrjuje Vlada (v praksi pa mora Kobilarna Lipica, da bi dobila ta sredstva, priložiti tudi vsa potrebna dovoljenja za realizacijo razvojnih programov in investicij, ki jih načrtuje). Drugi, še pomembnejši element zakonske ureditve, ki preprečuje arbitrarno odločanje Vlade v tem primeru, je, da se v primeru, da Vlada nameni Kobilarni Lipica večji delež sredstev, to neposredno negativno odrazi na višini sredstev (ne le za občinske proračune, ampak tudi) za državni proračun. Odveč je zato skrb, da bi bila Vlada preveč radodarna do Kobilarne Lipica, ker se v tem primeru v povsem enakem deležu zmanjšujejo sredstva za državni proračun, kot se zmanjšujejo sredstva za občinske proračune. Znano pa je, ne le pri nas, ampak po vsem svetu, da se vlade le težko odločajo za zmanjševanje svojih proračunskih prihodkov. Zato zakonska ureditev, porojena iz skrbi, da ne bi bili ogroženi obstoj in razvoj Kobilarne Lipica, po mojem mnenju ni pooblastila izvršilne državne oblasti za arbitrarno zmanjševanje sredstev občin, ampak je z njo parlament izrazil enakopravno soodgovornost občin in države za delovanje in uspešni razvoj Kobilarne Lipica.

V 20. točki obrazložitve pravi Ustavno sodišče, da se ni spuščalo v ocenjevanje drugih zatrjevanih neskladij z ustavo in Evropsko listino lokalne samouprave. Po mojem mnenju je slabost takšne obrazložitve v naslednjem: ko bo zakonodajalec poiskal drugačno zakonsko ureditev ob doslednem upoštevanju argumentov iz obrazložitve Odločbe, se bo lahko zgodilo, da bo Ustavno sodišče takšno ureditev ponovno razveljavilo, tokrat iz drugega razloga. Na primer iz razloga, za katerega se je zavzemal sodnik dr. Lojze Ude in je pojasnjen v njegovem pritrdilnem ločenem mnenju (kršitev načela "integralnega proračuna"). Zato bi se Ustavno sodišče po mojem mnenju moralo posebej opredeliti vsaj do zatrjevanja, da je obstoječa zakonska ureditev v neskladju z 148. členom Ustave.

To ločeno mnenje želi opozoriti, da imata Vlada in Državni zbor po sprejemu razveljavitvene Odločbe na razpolago relativno malo časa, da poiščeta enako uravnoteženo (soodgovornost občin in države) in pravno-sistemske čistejšo rešitev, ki ne bo niti prehodno ogrozila obstoja in razvoja tako pomembne organizacije, kot je Kobilarna Lipica.

dr. Ciril Ribičič